

КАСТОДИАНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-оос үнэт цаасны зах зээлд кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээд (цаашид “Кастодиан” гэх)-ийн үйл ажиллагаанд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг тогтоохтой холбоотой харилцааг энэ журмаар зохицуулна.

1.2. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь Иргэний хууль, Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль, Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хууль, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, Хороо болон бусад эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон хэм хэмжээг үйл ажиллагаандаа мөрдөнө.

Хоёр. Кастодианы үйл ажиллагаа

2.1. Кастодианы үйл ажиллагааг Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 46.2-т заасан этгээд эрхэлнэ.

2.2. Хороо кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч этгээдэд үнэт цаасны тухайлсан бүртгэл болон үнэт цаасны төлбөрийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хамт олгож болно.

2.3. Энэ журмын 2.1-д заасан кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах үйл ажиллагааг явуулна:

2.3.1. үнэт цаас, харилцагчийн мөнгөн хөрөнгө болон төлбөрийг үл буцаахаар гүйцэтгэх;

2.3.2. үнэт цаасны бенефициар өмчлөгч, эсхүл түүний төлөөлөгчтэй энэ журмын 5 дугаар зүйлд заасан кастодиан үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг байгуулах;

2.3.3. өөрийн мөнгөн хөрөнгө, үнэт цаасыг харилцагчийнхаа мөнгөн хөрөнгө, үнэт цааснаас тусгаарлан хадгалах;

2.3.4. харилцагчийн мөнгөн хөрөнгө, үнэт цаасыг бусад харилцагчийн мөнгөн хөрөнгө, үнэт цааснаас тусгаарлан хадгалах;

2.3.5. үнэт цаасыг хадгалахад түүний бүрэн бүтэн байдлыг хангаж үнэт цаас тус бүрийн эзэмшигч, ангилал, төрлийг тодорхой зааж, хадгалалтын нууцлал, найдвартай, аюулгүй байдлыг хангах;

2.3.6. хадгалагдаж байгаа үнэт цаасны талаарх дараах мэдээлэл бүхий санг бүрдүүлж хөтлөх:

2.3.6.1. үнэт цаасны саналын эрх, хувьцаа эзэмшигчдийн хурлыг хуралдах огноо;

2.3.6.2. үнэт цаасны гүйлгээг тусгаарласан эсэх, үнэт цаасыг бусдад шилжүүлэхэд тавьсан бусад хязгаарлалт;

2.3.6.3. үнэт цаасанд ногдох татвар, түүний төлөлттэй холбоотой мэдээлэл;

2.3.6.4. кастодианы үйл ажиллагааг явуулахад шаардлагатай мэдээлэл.

2.4. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь компанийн үйл ажиллагаанд харилцагчийн нэрийн өмнөөс дараах хэлбэрээр оролцоно:

2.4.1. эзэмшлийн хувьцаатай нь холбоотойгоор компанийн үйл ажиллагаанд харилцагчтай байгуулсан гэрээний дагуу түүнийг төлөөлөн оролцох;

2.4.2. компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын зарыг хэлэлцэх асуудлын жагсаалтын хамт харилцагчид хүргүүлж, кастодианаар төлөөлүүлэн хуралд оролцож, санал өгөх эсэхийг нь асуух үүрэгтэй бөгөөд харилцагч хуралд оролцож санал өгөх хүсэлтэй тохиолдолд холбогдох итгэмжлэлийг (proху) хурлаас гарах асуудал тус бүрээр хэрхэн санал

өгөх зааврыг харилцагчаас авна;

2.4.3. компанийн үйл ажиллагааны талаарх холбогдох мэдээллийг харилцагчид бичгээр эсхүл цахимаар хүргүүлж, түүний нэрийн өмнөөс ирүүлсэн зааварчилгааг хэрэгжүүлэх;

2.4.4. бенефициар өмчлөгч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн бичгээр эсхүл цахимаар өгсөн зааварчилгаа байхгүй бол кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь Компаний тухай хуульд заасан болон кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээгээр олгогдсон эрхийг хэрэгжүүлэх;

2.4.5. харилцагчтай байгуулсан кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд заасан бол харилцагчид ногдох татварын хэмжээг хууль журмын дагуу тооцоолон, түүнд мэдээлэх, харилцагчийн нэрийн өмнөөс гэрээний дагуу зохих байгууллагад төлбөл зохих татварыг шилжүүлэх, түр хойшлуулах, илүү төлөгдсөн татварыг эргүүлэн нэхэмжлэх;

2.4.6. компанийн аливаа үйл ажиллагаанд харилцагчийн ашиг сонирхлыг төлөөлөн оролцох;

2.4.7. Компанийн тухай хуулийн 64.1-д заасны дагуу үнэт цаас гаргагч, эсхүл төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагын хүсэлтээр хувьцаа эзэмшигчдийн нэрс, тус бүрийн хувьцааны шилжилт хөдөлгөөнийг тусгасан тархалтын дэлгэрэнгүй мэдээллийг гаргаж өгнө.

2.5. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагч тус бүрээс хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд ямар хэлбэрээр оролцож санал өгөх эрхээ хэрэгжүүлэхийг бичгээр эсхүл цахимаар асууж, хариултыг бичгээр эсхүл цахимаар авах бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тов, хэлэлцэх асуудал, хурлаас гарсан мэдээллийн төрөл болон харилцагчийг төлөөлж санал өгөх тухай түүнээс ирүүлсэн зааварчилгаа зэргийг дэлгэрэнгүй мэдээлийн хамт хадгална.

2.6. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн төлбөрийг гүйцэтгэх зорилгоор нэг болон түүнээс дээш мөнгөн хөрөнгийн данс нээж болох бөгөөд дараах нөхцлийг хангасан байна:

2.6.1. дансны төрөл, нөхцөл, шимтгэлийн талаар кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд нарийвчлан заасан байх;

2.6.2. харилцагчийн данс тус бүрийн мөнгөн хөрөнгөд тулгалт хийж, түүний бүрэн бүтэн байдлыг хангах бөгөөд хамгийн сүүлд хийгдсэн гүйлгээний талаарх мэдээллийг кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд заасан давтамжтайгаар харилцагчид хүргүүлэх.

2.7. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчаас барьцаа шаардаж болох бөгөөд тухайн барьцааны зүйлийг зөвхөн харилцагч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн төлбөр төлөх үүргээ биелүүлээгүй нөхцөлд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу захиран зарцуулж болно.

2.8. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн эзэмшиж буй үнэт цаас, үнэт цаас гаргагчийн тухай болон бусад мэдээллийг кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд заасны дагуу харилцагчид гаргаж өгнө.

2.9. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн бичгээр зөвшөөрөл олгосноос бусад тохиолдолд түүний мөнгөн хөрөнгө, үнэт цаасыг захиран зарцуулахыг хориглоно.

2.10. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд болон үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага нь үнэт цаасны өмчлөх эрхийг шилжүүлэхтэй холбоотой мэдээллийг бүртгэлд тусгаж, тогтоосон хугацааны турш хадгалж, Хороо болон Монголбанкинд холбогдох тайлан мэдээллийг хүргүүлнэ.

2.11. Энэ журмын 2.13, 2.14-д заасан мэдээллийг алдаатай оруулсны улмаас учирсан хохирлыг буруутай этгээд хариуцна.

2.12. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь бенефициар өмчлөгчийн үнэт цаас болон түүний өмчлөх эрхэд өөрчлөлт орох тухай бүрд холбогдох өөрчлөлтийг хийж, өмчлөх эрхийн бүртгэлийг шинэчилж байна.

2.13. Үнэт цаасны арилжааны төлбөрийг Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 44.2-т заасан хугацаанд гүйцэтгэх бөгөөд уг үйл ажиллагааг гүйцэтгэхдээ кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн өөрийн болон харилцагчийн мөнгөн хөрөнгийн данс, хувьцааны дансыг ашиглана.

2.14. Үнэт цаасны арилжааны төлбөрийн үйл ажиллагаанд гүйлгээг гүйцэтгэж, төлбөрийг шилжүүлсэн баримт бүхий санхүүгийн бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн санд оруулж, хадгалах, энэ мэдээллийг бенефициар өмчлөгч болон түүний төлөөлөгчид (номиналь эзэмшигч) тооцооны баримт, тайлан хэлбэрээр мэдээлнэ.

2.15. Үнэт цаасны арилжааны төлбөр бүрэн хийгдсэн тохиолдолд үнэт цаасны өмчлөх эрхийг шилжүүлэх зарчмыг баримтлан гүйцэтгэнэ.

2.16. Төлбөрийн үйл ажиллагаа нь үнэт цаасны худалдагч төлбөрийн мөнгийг, харилцагч үнэт цаасыг кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн дансанд байршуулснаар дуусгавар болно.

2.17. Хороо, Монголбанк, Монголын хөрөнгийн бирж, Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв тус тусын чиг үүргийн хүрээнд үнэт цаасны арилжааны төлбөрийн нарийвчилсан журам, заавар, аргачлалыг дангаараа, эсхүл хамтран гаргаж болно.

2.18. Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжид номиналь эзэмшигч (кастодиан)-ийн дансны мэдээлэл байх ба Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага нь үнэт цаас гаргагчийн хүсэлт, эсхүл Компанийн тухай хуульд заасан тохиолдолд бенефициар өмчлөгчийн тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг номиналь эзэмшигчээс шаардах эрхтэй.

2.19. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүн, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээнд өөрчлөлт оруулах, хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг өөрчлөх, гүйцэтгэх захирлыг томилох, чөлөөлөхдөө тухай бүр Хороонд мэдэгдэнэ.

Гурав. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн нийтлэг үүрэг

3.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах нийтлэг үүрэгтэй:

3.1.1. харилцагчийн холбогдох баримт бичгийг үндэслэн кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг харилцагч тус бүртэй байгуулах;

3.1.2. харилцагчтай кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ байгуулахдаа түүний шаардсанаар өөрийн дотоод дүрэм, журам, санхүүгийн тайлан болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан мэдээлэл, баримт бичгийг танилцуулах;

3.1.3. харилцагчийн үнэт цаас, мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой гүйлгээг зохих журмын дагуу хийж гүйцэтгэх;

3.1.4. үнэт цаасаар гэрчлэх эрхийг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагаар баталгаажуулж, харилцагчид хүргэх;

3.1.5. харилцагчийн дансанд хийгдсэн аливаа гүйлгээ, шилжүүлгийн талаар дараа өдөрт багтаан гэрээнд заасан хэлбэрээр харилцагчид мэдэгдэх;

3.1.6. харилцагчийн дансанд хийгдсэн гүйлгээ болон үнэт цаас, мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл бүхий дансны дэлгэрэнгүй хуулгыг сар тутам цахим хэлбэрээр буюу харилцагчийн шаардсан бусад арга, хэлбэрээр хүргэх;

3.1.7. харилцагчийн идэвхтэй байгаа болон хаагдсан данс, түүнд хийгдсэн гүйлгээтэй холбоотой мэдээлэл, баримт бичгийг 10-аас доошгүй жил хадгалах, цаашид харьяалагдах хадгаламжийн байгууллагад хүргүүлэх;

3.1.8. харилцагчид тогтмол хүргэхээр заасан түүний дансны талаарх мэдээ, тайлан, хуулгыг гэрээнд заасан хэлбэрээр хүргүүлэх, эсхүл хэвлэж өгөх;

3.1.9. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн дотоод бүртгэлийн системд байгаа харилцагчийн данстай холбоотой мэдээллийн нууцлалыг хангаж ажиллах;

3.1.10. үнэт цаас гаргагч, түүний төлөөлөгч болон төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагаас харилцагчид мэдээлэх болон хүргэхээр ирүүлсэн мэдээлэл, тайланг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор харилцагчид мэдээлэх;

3.1.11. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн дансан дахь хөрөнгийг зөвхөн харилцагч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн зөвшөөрөл буюу даалгавар болон эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр тусгаарлах буюу шилжүүлэх;

3.1.12. үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагад гишүүнчлэл болон данстай байх;

3.1.13. бенефициар өмчлөгч, түүний төлөөлөгч, хамтын номиналь дансны эзэмшигч болон Хорооноос шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээллийг бүртгэж, тогтмол шинэчилж байх;

3.1.14. үнэт цаасны төвлөрсөн бүртгэлийн сан дахь мэдээллийг өөрийн мэдээллийн санд хадгална;

3.1.15. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн санхүүгийн байдалд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй аливаа эрсдэлийн талаар Хороонд нэн даруй мэдэгдэх;

3.1.16. кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд заасан бусад үүрэг.

3.2. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн хөрөнгийг өөрийн дотоод бүртгэлд балансын гадуур бүртгэх ба харилцагчийн данс, түүний хадгалалт, бүртгэлтэй холбоотой дараах үүрэгтэй:

3.2.1. өөрийн хөрөнгө ба харилцагч бүрийн хөрөнгийг тус тусад нь бүртгэж хадгалах;

3.2.2. харилцагч тус бүрийн нэр дээр тусад нь данс нээх ба уг дансны гүйлгээний бүртгэлийг кастодианы нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх олон улсын мэргэжлийн стандартад нийцүүлэн гүйцэтгэх;

3.2.3. хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллаж буй гадаад улсын кастодианы харилцагчийн эзэмшдэг, Монгол Улсад бүртгэлтэй үнэт цаасыг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагад данс нээх замаар үйлчилгээ үзүүлж, гадаадын хөрөнгө оруулагч, түүний кастодианы талаарх бүхий л шаардлагатай мэдээллийг цуглуулж хадгалах;

3.2.4. харилцагчийн мөнгөн хөрөнгө, үнэт цаасны бүртгэлийн найдвартай байдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсад бүртгэлтэй үнэт цаасны хувьд үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дахь, гадаад улсад бүртгэлтэй үнэт цаасны хувьд гадаад улсын кастодиан дахь холбогдох бүртгэл, баримттай тулгах замаар шалгах;

3.2.5. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн харилцагчийн дансан дахь хөрөнгийн байршил, хөдөлгөөнийг бүртгэх, хадгалах, хамгаалах нөхцөл, дэд бүтцийг бүрдүүлэн ажиллах;

3.2.6. үнэт цаас, түүнийг худалдсан, эсхүл худалдан авсны орлого, компанийн үйл ажиллагааны орлого, хүүгийн төлбөрийг хүлээн авч харилцагчийн дансанд байршуулах;

3.2.7. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 22, 23 дугаар зүйл, Компанийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлд заасан үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд бүртгэлтэй хувьцаат компанийн хувьцааг ганцаараа болон хамтран эзэмшиж буй бенефициар өмчлөгчийн өмчлөлийн хэлбэрийг хянаж, тулгалт хийх, энэ талаар холбогдох этгээдэд мэдээлэх;

3.2.8. Хорооноос шаардсан бол кастодианаас эзэмшлийн талаарх хувийн болон санхүүгийн мэдээлэл зэрэг хувьцаа эзэмшигчдийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг 3 өдрийн дотор гаргаж өгөх;

3.2.9. Хорооноос хяналт шалгалт хийх явцад кастодианы үйл ажиллагаа болон харилцагчийн өмчлөлийн талаарх бүртгэл, тайлан, мэдээллийг хянах, шалгах нөхцөлийг бүрдүүлэх;

3.2.10. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон Банкны тухай хуульд зааснаас гадна дараах мэдээллийг Хорооноос тогтоосон хавсралтын дагуу сар бүр гаргаж, дараа сарын 25-ны өдрийн дотор Хороонд ирүүлэх:

3.2.10.1. харилцагчдын талаарх тойм мэдээлэл;

3.2.10.2. үйлчилгээ үзүүлж буй хөрөнгийн тоо хэмжээ, үнийн дүн.

Дөрөв. Харилцагчийн хөрөнгийн хадгалалт, бүртгэл

4.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн үнэт цаасыг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дээр хамтын номиналь дансанд, эсхүл зөвхөн тухайн харилцагчид зориулж нээсэн номиналь дансанд номиналь эзэмшигчийн хувиар хадгалж болно. Кастодианы удирддаг аливаа номиналь данс нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.1.1. номиналь дансыг хадгалах, удирдах бодлого, журмыг кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд тусган харилцагчид танилцуулж харилцагчаар гарын үсэг зуруулан баталгаажуулна;

4.1.2. харилцагчийн хөрөнгийг номиналь эзэмшигч буюу кастодианы нэр дээрх хамтын номиналь дансанд дахь хадгалах бол харилцагчдын хөрөнгийг харилцагч бүрээр өөрийн дотоод бүртгэл, системд тодорхой ялган зааглаж тодорхойлно;

4.1.3. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн хөрөнгө, харилцагчдын хөрөнгийг хооронд нь тусгаарлах зорилгоор кастодианы хөрөнгө, харилцагчдын хөрөнгөд тус тус зориулсан хоёроос доошгүй хамтын номиналь дансыг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагад нээж удирдана;

4.1.4. номиналь эзэмшигчийн нэр дээрх хамтын номиналь дансыг номиналь эзэмшигчийн дотоод бүртгэлд тусгагдсан харилцагч тус бүрийн эд хөрөнгөтэй тогтмол тулгалт хийнэ. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь энэхүү тулгалтыг 7 хоног тутам хийх ба бөгөөд аливаа материаллаг зөрчлийг илрүүлсэн бол ийнхүү илрүүлснээс хойш хуанлийн долоо хоногийн дотор Хороонд мэдэгдэх үүрэгтэй.

4.1.5. хамтын номиналь дансыг зохицуулсан аливаа дүрэм, журам нь хууль тогтоомжид нийцсэн байна.

4.2. Гадаад улсын кастодиан нь энэ журмын 7.7 дахь заалтын дагуу нь кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийг шаардлагатай мэдээллээр хангах үүрэгтэй.

4.3. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай хамтран харилцагчийн дансан дахь хөрөнгийн тулгалтыг 7 (долоо) хоног тутам хийх ба ийнхүү тулгасны эцэст харилцагчийн хөрөнгийг тулгасан тухай акт үйлдэнэ. Уг актад номиналь данс, эсхүл нээлттэй дансанд илэрсэн зөрүүг тусгаж, үүнийг хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай мэдээллийг заавал тусгана.

4.4. Тулгалт хийсэн тухай актыг 2 хувь үйлдэх бөгөөд талууд гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулсан байна.

4.5. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд гадаад улсын кастодиан, эсхүл гадаад улсын төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай тулгалт хийхдээ гэрээнд заасан олон улсын банк хоорондын мэдээлэл дамжуулах системийг ашиглах ба кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн дотоод бүртгэл дэх харилцагчийн дансан дахь үнэт цаас, мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдлийг тулгалт хийх өдрийн байдлаар тодорхойлно.

4.6. Тулгалт хийхэд ашигласан баримт бичиг, системээр дамжуулан авсан мэдээллийг төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага руу шилжүүлж, тулгалт хийсэн өдрөөс хойш 10-аас

доошгүй жил хадгална.

4.7. Энэ журамд заасан тулгалтын эцэст харилцагчийн дансан дахь үлдэгдэлхөрөнгийн дүнд зөрүү гарсан тохиолдолд талууд гарсан зөрүүг арилган, үлдэгдлийг тааруулах арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

4.8. Харилцагчийн дансан дахь үлдэгдэл хөрөнгийн дүнд гарсан зөрүүг арилгах боломжгүй бөгөөд дараагийн тулгалтын акт гарах хүртэл үргэлжлэх хандлагатай тохиолдолд зөрүүний тухай Хороо, Монголбанк, төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

4.9. Төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага нь кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд энэхүү журамд заасан тулгалтыг хийхэд шаардлагатай мэдээллийг саадгүй авах нөхцлийг бүрдүүлж ажиллана.

Тав. Кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ

5.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчтай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр үнэт цаас, мөнгөн хөрөнгө хадгалах болон хууль тогтоомж, энэ журмаар тогтоосон кастодианы үйлчилгээг үзүүлнэ.

5.2. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчтай гэрээ байгуулахдаа түүнд кастодианы үйл ажиллагаатай холбоотой хууль тогтоомжийг танилцуулах үүрэгтэй.

5.3. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь харилцагчийн нутаг дэвсгэрийн харьяаллаас үл хамааран кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг байгуулж болно.

5.4. Иргэний хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах зүйлийг гэрээнд заавал тусгана:

5.4.1. үзүүлж буй үйлчилгээний төрөл, хэлбэр, талуудын эрх, үүрэг;

5.4.2. үйлчилгээний шимтгэл, хураамжийн хэмжээ, түүнтэй холбоотой мэдээлэл;

5.4.3. нөхөн төлбөр;

5.4.4. Хороо болон Монголбанкинд мэдээлэх үүрэг

5.4.5. гэрээг цуцлах журам;

5.4.6. харилцагчид хүргэх мэдээллийн төрөл, мэдээлэл хүргэх хэлбэр, давтамж;

5.4.7. харилцагчийн дансан дахь хөрөнгийг буцаан олгох, эсхүл өөр кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд шилжүүлэх тухай;

5.4.8. харилцагчийн хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах, үнэт цаас болон мөнгөн хөрөнгийн тулгалт хийх тухай;

5.4.9. Гадаадын хөрөнгө оруулагчид төгрөгөөс бусад валютаар шилжүүлэг хийх тохиолдолд гадаад валютын хөрвүүлэг хийх тухай;

5.4.10. давагдашгүй хүчин зүйлийн нөхцөлүүд;

5.4.11. хэрэглэх хууль тогтоомжийн хүрээ болон маргаан шийдвэрлэх журам.

5.5. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн санаачилгаар гэрээг цуцалсан тохиолдолд гэрээнд заасны дагуу кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх өөр этгээдэд харилцагчдын аливаа өр төлбөр, сөрөг позицыг хаасны дараах хөрөнгийг шилжүүлэх ажлыг энэ журмын 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу хариуцан зохион байгуулна.

5.6. Энэ журмын 4.5-д зааснаас бусад этгээдийн санаачилгаар кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг цуцалсан тохиолдолд харилцагчаас бичгээр, эсхүл цахимаар ирүүлсэн хүсэлтийг үндэслэн түүний дансан дахь аливаа өр төлбөр, сөрөг позицыг хаасны дараах хөрөнгийг ажлын 20 хоногт багтаан шинээр кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх этгээд дэх тухайн харилцагчийн дансанд шилжүүлэх ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

5.7. Харилцагч нь аливаа дүрэм, журам нь хууль тогтоомжид нийцсэн үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дээр нээлттэй буюу шууд эзэмшлийн дансыг нээлгэж

болно. Кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх этгээд харилцагчийн нэрийн өмнөөс уг дансыг удирдахдаа дараах нөхцөлүүдийг хангана. Үүнд:

5.8. Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дээр нээсэн нээлттэй буюу шууд эзэмшлийн дансны нэрийг дараах байдлаар бүртгэнэ. Үүнд: “харилцагчийн нэрийн өмнөөс кастодианы нэр” гэж (жишээ нь, "Иргэн А-ийн нэрийн өмнөөс Б банкны удирдах данс”);

5.8.1. үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дахь дансыг бүрэн нэрлэгдсэн хэлбэрээр өөрийн нэр дээр нээлгэх шаардлагыг харилцагч тавьсан бол кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээнд дараах мэдээллийг заавал оруулсан байна:

5.8.1.1.бүрэн нэрлэгдсэн дансыг хадгалах, удирдах харилцагчийн эрх үүрэг;

5.8.1.2.тухайн дансны хадгалалт, удирдлага дахь кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн оролцооны хэр хэмжээ;

5.8.1.3.харилцагчийн өмнө хүлээх үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагын үүрэг;

Зургаа. Дансны төрөл

6.1. Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дахь үнэт цаасны төвлөрсөн бүртгэлд үнэт цаасны нэгдсэн бүртгэлийг тусгах ба кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд дэх үнэт цаасны өмчлөх эрхийн тухайлсан бүртгэлд эзэмшлийг бенефициар өмчлөгч, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч тус бүрийн хөрөнгийг бүртгэнэ.

6.2. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах дансны төрөлтэй байна:

6.2.1.Нээлттэй буюу шууд эзэмшлийн дансыг эзэмшигч нь бенефициар өмчлөгч байх ба түүний нэр дээр нээлттэй мэдээлэл бүхий данс нээнэ.

6.2.2.Номиналь данс буюу шууд бус эзэмшлийн дансыг кастодиан нь бусдын нэрийн өмнөөс удирдаж, номиналь эзэмшигчийн мэдээллийг тусгана. Номиналь данс эзэмшигч нь үнэт цаасыг эзэмших, холбогдох гүйлгээг гүйцэтгэх, бенефициар өмчлөгч, эсхүл түүний төлөөлөгчөөс ирүүлсэн зааврыг мөрдөнө;

6.2.3.Холимог дансны эзэмшигчийн мэдээлэлд бенефициар өмчлөгчийн мэдээллийг тусгах ба номиналь эзэмшигч нь бенефициар өмчлөгчийн нэрийн өмнөөс гүйлгээ хийхийг зөвшөөрнө;

6.2.4.Итгэмжлэгдсэн дансыг бенефициарөмчлөгчийн нэрийн өмнөөс итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч бие даан, тухайн өмчлөгчийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн удирдана.

6.3. Энэ журмын 5.2.1-т заасан дансыг бенефициар өмчлөгчийн нэр дээр нээх ба данс нь бенефициар өмчлөгчийн овог,нэр, иргэний бүртгэлийн дугаар, оршин суугаа хаяг, санхүүгийн эхүүсвэр, гэр бүлийн байдал, утасны дугаар, цахим шуудан, хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээний болон регистрийн дугаар, компанийг төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн холбогдох мэдээллийг агуулна.

6.4. Бенефициар өмчлөгч нь өөрийн нэрийн өмнөөс нээлттэй дансыг удирдах төлөөлөгчийг томилох ба дансан дахь үнэт цаас нь гагцхүү бенефициар өмчлөгчийн өмч байна.

6.5.Энэ журмын 5.2.2-т заасан дансны бенефициар өмчлөгч нь кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх гэрээгээр номиналь данс эзэмшигчийг томилох бөгөөд номиналь данс эзэмшигч нь өөрийн дотоод данс бүртгэлдээ бенефициар өмчлөгч тус бүрд энэхүү журмын 5.3-д заасан мэдээллийг агуулсан данс нээнэ.

6.6. Энэ журмын 5.2.3-т заасан данс нь номиналь данстай адил нөхцөлтэй байх ба бенефициар өмчлөгчийн нэр дээр давхар бүртгэлтэй байна. Уг данс нь нээлттэй дансны адилаар бенефициар өмчлөгчийн тухай бүрэн мэдээллийг агуулсан байх бөгөөд кастодианы

үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд зөвхөн уг дансыг удирдана.

6.7. Энэ журмын 5.2.4-г заасан дансыг бенефициар өмчлөгч болон түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн хооронд байгуулсан гэрээнд заасны дагуу удирдах бөгөөд тус гэрээнд талуудын эрх, үүргийг тодорхой тусгана.

6.8. Итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь өөрийн дотоод бүртгэлд энэ журмын 5.3-д заасан мэдээллийг агуулсан дансыг бенефициар өмчлөгч тус бүрээр нээж хөтөлнө.

6.9. Номиналь данс эзэмшигч нь дотоод данс бүртгэлийг хөтлөхдөө хамтын номиналь данс дахь бенефициар өмчлөгчийн хөрөнгийг бусад өмчлөгчдийн хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэлтэй тулгалт хийнэ.

Долоо. Кастодианы үйл ажиллагааны тайлагнал

7.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь үйл ажиллагааны нэгжийн жилийн тайланг компанийн дотоод аудитын хороо, ТУЗ-өөр баталгаажуулж, дараа жилийн эхний улиралд багтаан Хороонд ирүүлэх бөгөөд дараах мэдээллийг агуулсан байна:

7.1.1. кастодианы тайланг хугацаанд хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаа;

7.1.2. нийт харилцагчдын тоо, тэдгээрийн бүтэц;

7.1.3. компанийн, эсхүл нэгжийн хэсэгчилсэн санхүүгийн тайлан;

7.1.4. дотоод хяналтын тогтолцоо, түүний үр ашигтай байдлын талаар хөндлөнгийн аудитын байгууллагаас гаргасан дүгнэлт;

7.1.5. их хэмжээний болон сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийн талаар;

7.1.6. компанийн, эсхүл нэгжийн үйл ажиллагаатай холбоотой бусад мэдээлэл.

Найм. Харилцагчийн хөрөнгийг өөр кастодианд шилжүүлэх

8.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь төлбөрийн чадваргүй болсон, татан буугдсан, дампуурсан, өөрөө хүсэлт гаргасан тохиолдолд түүний хөрөнгийг кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх өөр этгээдэд Хорооны зөвшөөрлөөр шилжүүлэх бөгөөд ингэхдээ дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

8.1.1. шилжүүлж буй хөрөнгийн жагсаалт;

8.1.2. шилжүүлж буй баримт бичгийн жагсаалт;

8.1.3. харилцагчийн дансан дахь үнэт цаасны бүртгэлийн жагсаалтыг харилцагч тус бүрээр;

8.1.4. харилцагчтай байгуулсан гэрээг харилцагч тус бүрээр;

8.1.5. хөрөнгө болон баримт бичгийг хүлээлцсэн тухай акт;

8.1.6. бусад шаардлагатай баримт бичиг.

8.2. Энэ журмын 7.1.1-д заасан шилжүүлж буй хөрөнгийн жагсаалтад кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн бүртгэл, хадгалалтад байгаа харилцагчаас шилжүүлсэн бүх хөрөнгө хамаарна.

8.3. Энэ журмын 7.1.2-д заасан жагсаалтад дараах баримт бичиг хамаарна:

8.3.1. үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага дахь болон кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн дотоод бүртгэл дэх харилцагчийн дансны хуулгууд (хөрөнгө шилжүүлэх өдрийн байдлаар);

8.3.2. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага болон харилцагчтай хөрөнгө шилжүүлэх өдөр тулгалт хийсэн тухай акт, тулгалт хийхэд ашигласан баримт бичгүүд.

8.4. Харилцагчийн хөрөнгийг өөр кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд шилжүүлэхдээ хөрөнгө болон баримт бичгийг хүлээлцсэн тухай акт үйлдэх ба дараах мэдээллийг агуулсан байна:

8.4.1. хөрөнгө хүлээлцсэн актын огноо, дугаар;

8.4.2. харилцагчийн хөрөнгийг шилжүүлэн авч буй кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд болон харилцагч хооронд байгуулсан гэрээний огноо, дугаар;

8.4.3. хөрөнгийг нь хүлээлцэж буй харилцагчийн талаарх мэдээлэл;

8.4.4. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд дэх харилцагчийн дансан дахь бэлэн мөнгө, үнэт цаасны үлдэгдэл (хөрөнгө хүлээлцсэн өдрийн);

8.4.5. шилжүүлэх бичиг баримтын жагсаалт

8.4.6. талуудын холбогдох мэдээлэл, гарын үсэг;

8.4.7. бусад шаардлагатай мэдээлэл.

8.5. Кастодианы үйлчилгээ үзүүлж байсан болон шинээр үзүүлэх этгээдийн гүйцэтгэх захирал, ерөнхий нягтлан бодогчийн гарын үсэг, тамга тэмдгээр баталгаажсан харилцагчийн хөрөнгийг шилжүүлэх тухай актыг 4 (дөрвөн) хувь үйлдэх ба харилцагч, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн этгээд, кастодианы үйлчилгээг үзүүлж байсан этгээд болон шинээр үзүүлэх этгээд, төвлөрсөн төв хадгаламжийн байгууллага тус бүрд нэг нэг хувийг олгоно.

Ес. Эрсдэлийн удирдлагад тавигдах шаардлага

9.1. Кастодианы үйл ажиллагаанаас санхүүгийн системд үүсч болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах зорилгоор Монголбанкнаас тогтоосон хувиар кастодианы үйл ажиллагаа явуулж буй этгээд хадгалсан үнэт цаасны үнийн дүнгээс сан байгуулж Монголбанкны тусгай дансанд байршуулна.

9.2. Кастодианы үйл ажиллагаа явуулж буй этгээд сангийн тохируулгын гүйлгээг сар бүрийн эцэст гүйцэтгэнэ.

9.3. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын албыг байгуулах ба уг алба нь дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ:

9.3.1. Кастодиан үйлчилгээний эрсдэлийн удирдлагын тайланг байгууллагын удирдлагад танилцуулж байх;

9.3.2. уг албыг байгууллагын холбогдох удирдах албан тушаалтнаар удирдуулах;

9.3.3. кастодианы үйлчилгээ үзүүлдэг этгээдэд учирч болох бусад бүх төрлийн (зах зээлийн эрсдэл, зээлдүүлэгчийн эрсдэл, харилцагчийн эрсдэл, үйл ажиллагааны эрсдэл, хөрвөх чадварын эрсдэл) эрсдэлийн удирдлага, бодлогыг бий болгож мөрдөх;

9.3.4. олон улсын туршлагад нийцсэн эрсдэлийн үнэлгээ (VaR), стресс тест зэрэг тоон болон чанарын аргачлал бүхий эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоотой бий болгож, мөрдөх;

9.3.5. эрсдэлийг тодорхойлох, эрсдэлийг үнэлэх, эрсдэлийг удирдах болон бууруулах, эрсдэлийг мэдээлэх, эрсдэлтэй харьцах, эрсдэлд хяналт тавих гэсэн дамжлага бүхий эрсдэлийн бодлого, удирдлагатай байх;

9.3.6. эрсдэл болон түүнээс үүдэн гарсан алдагдал үүсэн талаарх түүхэн мэдээллийг хадгалах эрсдэлийн мэдээллийн нэгдсэн сантай байх;

9.3.7. эрсдэлийн удирдлагыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх нөхцөл, нөөц бололцоог хангаж ажиллах;

9.3.8. эрсдэлийн мэдээллийн санд тулгуурлан эрсдэлийн тайланг гаргаж үүнийг кастодианы эрсдэл хариуцсан албаар баталгаажуулан улирал бүр Хороонд хүргүүлж байх;

Арав. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавигдах хязгаарлалт

ба хориглох үйл ажиллагаа

10.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн үйл ажиллагаанд хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах зүйлсийг хориглоно:

10.1.1. харилцагч, түүний төлөөлөгчийн зөвшөөрөлгүйгээр түүний дансан дахь үнэт цаас, мөнгөн хөрөнгийг захиран зарцуулах;

10.1.2. кастодианы үйлчилгээ үзүүлэх явцад олж авсан нууцын зэрэглэлтэй болон дотоод мэдээлэл, тайлан, баримт бичгийг эрх бүхий байгууллагаас шаардсанаас бусад тохиолдолд аливаа гуравдагч этгээдэд задруулах;

10.1.3. харилцагчийн нэр, түүний данстай холбоотой мэдээллийг бусдад мэдээлэх;

- 10.1.4. харилцагч, түүний данстай холбоотой мэдээллийг бусдад мэдээлэх,
- 10.1.5. хууль тогтоомж болон эрх бүхий байгууллагаас хориглосон бусад үйл ажиллагаа.

Арван нэг. Хороо болон Монголбанкинд мэдээлэл хүргүүлэх

11.1. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь өөрийн болон харилцагчийн нэрийн өмнөөс гүйцэтгэсэн үнэт цаасны гүйлгээний мэдээллийг Хороонд сар бүр хуанлийн сар дууссанаас хойш 2 (хоёр) долоо хоногийн дотор мэдээлж байх үүрэгтэй.

11.2. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь мэдээллийг Хороонд цахим хэлбэрээр хүргэх бөгөөд уг мэдээлэл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- 11.2.1. мэдээлсэн мэдээллийн хамгаалалт болон нууцлалыг баталгаажуулах;
- 11.2.2. гүйлгээний мэдээллийн алдааг засах болон тодорхойлох аргачлал болон механизмыг бий болгох;
- 11.2.3. гүйлгээний мэдээллийн эх үүсвэрийг баталгаажуулах аргачлал болон механизмыг бий болгох;
- 11.2.4. Хороо болон Монголбанкнаас тавьсан мэдээлэх маягтын шаардлагын дагуу мэдээллийг гаргаж өгч чадах чадвартай байх.

11.3. Гүйлгээний мэдээлэл нь үнэт цаастай холбоотой дараах мэдээллийг агуулсан байх:

- 11.3.1. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн гүйцэтгэсэн гүйлгээг Хорооноос баталсан дүрмийн дагуу тодорхойлсон;
- 11.3.2. өдөр болон цаг, хэзээ гүйлгээг гүйцэтгэсэн;
- 11.3.3. кастодиан банкны мэдээлсэн гүйлгээний /худалдсан худалдан авсан/ төрөл;
- 11.3.4. кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь өөрийн данс ашигласан, эсхүл харилцагчийг төлөөлж тэдний данс ашигласны аль нь болох;
- 11.3.5. гүйлгээнд ашигласан санхүүгийн хэрэслийн талаарх тодорхойлолт;
- 11.3.6. гүйлгээнд ашигласан санхүүгийн хэрэгслийн төрөл болон тодорхойлолт;
- 11.3.7. өрийн бичгийн дуусах хугацаа;
- 11.3.8. гүйлгээ хийгдсэн үнэт цаасны нэгж бүрийн зах зээлийн үнэ, хураамж болон төлөгдсөн хүүг хасах, өрийн бичгийн хувьд үнэ нь валют, эсхүл хувиар тодорхойлогдож болно;
- 11.3.9. үнийн дүнг илэрхийлсэн мөнгөн тэмдэгт, өрийн бичгийн үнэ нь хувиар илэрхийлэгдсэн бол тодорхой хувь;
- 11.3.10. хувьцааны тоо ширхэг, бондын хувьд гүйлгээний нэрлэсэн үнэ;
- 11.3.11. гүйлгээнд оролцсон харилцагч талуудын тодорхойлолт;
- 11.3.12. гүйлгээг гүйцэтгэсэн газрын тодорхойлолт;
- 11.3.13. гүйлгээ цуцалсан талаар мэдээлэл